

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en taal verelen. Dit veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bevestigd hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van een Itovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De Dochter van den Visscher. — 412. De Dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de siavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eezame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberghe. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 455. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsman. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Groote Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Twee maal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schooier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtvlieger.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

...raagt ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

Prijs: 60 centiem.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

De Kinderen van den Visscher

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE KINDEREN VAN DEN VISSCHER

I.

Maarten Verhal zat op een duintop bij Bredene, een dorp en badplaats tegen Oostende. Hij was vijftien jaar en had een kloeke gestalte.

De jongen keek naar de zee. Tegen den einder lagen eenige sloepen uit Oostende... Een maalboot kwam binnen.

Maarten dacht aan zijn vader, een visscher, voor wien die wijde zee dezen Winter het graf geworden was. Zijn moeder had hij reeds twee jaar vroeger verloren. Nu woonde Maarten met zijn zuster Sophia bij een oom en tante, die hun brood verdienden op den akker.

De dag liep ten einde. Het was stil in de duinen. Er waren bijna nog geen vreemdelingen aan zee, nu op het einde van Mei.

Een meisje kwam langs den zandwegel. Ze droeg een strooien hoed in de hand en het zee-windje streek over haar bruine lokken... Ze had op het land gewerkt, en maakte thans een klei-

nen omweg, om haar broer te roepen. Het was Sophia Verhal.

— Maarten, kom mee naar huis... het is tijd, sprak ze met haar heldere stem. Als ge te laat zijt, speelt oom Rikus weer zoo geweldig op.

Maarten stond als onwillig recht.

— Weer zoo triestig? vroeg zijn zuster.

— Ja... Ik kan niet welgezind zijn. Overmorgen zit ik op die smerige haringschuit.

— Toe, wees wat moedig!

— Waarom mag ik niet voort leeren?

— Oom Rikus is ook arm... En leeren kost geld...

— De meester heeft toch gezegd, dat hij me voor niets op de normaalschool kan plaatsen... en dan zou ik onderwijzer worden.

— O, ge weet, dat ik het ook gaarne zou hebben... Maar er is niets aan te doen.

— Oom wil, dat ik seffens geld win...

Maarten daalde naast Sophia het duin af. Hij was altijd een goede leerling geweest, en hij zou gaarne onderwijzer of klerk geworden zijn... Maar oom Rikus wilde daarvan **niets hooren**.

— Gij wordt visscher, gelijk uw vader was, had hij gezegd.

Maarten had een klein examen moeten afleggen; hij gelukte met glans... Liever ware hij gebuisd geworden... Men voorspelde, dat hij het ver zou kunnen brengen in de visscherij... Maar

ieder is niet voor dat bedrijf geschikt... Maarten hield meer van boeken.

De weezen begaven zich langs een binnenweg naar een huisje, dat te midden van een grooten hof stond. Daar woonden oom Rikus en tante Florence. Ze hadden Maarten en Sophia bij zich genomen na de ramp, die vader Verhal het leven kostte. Ze kregen er van een armbestuur jaarlijks een som geld voor. En Sophia, die zestien jaar oud was, kon tante helpen bij het huishouden en ook nog een flinken stuiver verdienen op het land. Maarten had ook al veel op den akker gewerkt, voor en na schooltijd.

En nu zou hij naar zee gaan!

Oom Rikus en tante zaten al aan tafel voor het avondeten, toen de weezen binnen traden.

— Ge hebt zeker weer in de duinen liggen droomen, bromde oom Rikus, die door zwaren arbeid en veel zorgen verhard was.

Hij keek Maarten nijdig aan.

— Een paar dagen heb ik u laten rentenieren, vervolgde hij, maar aan boord zullen ze u wel leeren werken.

— Zet u rap bij, sprak tante Florence, die goedhartiger was.

Er werd niet veel gesproken. Oom Rikus wekte vrees. Hij was nooit eens vroolijk, en scheen bijna niet te kunnen spreken zonder gebrom. Om een kleinigheid, die hem niet beviel,

kon hij hevig uitvaren. En nog erger was het, als hij gedronken had. Dat deed hij geregeld 's Zondags en ook wel eens in de week.

Maarten haatte die ruwheid. Hij was zacht van karakter. Hij zou geen vlieg kwaad doen, en kon geen grove taal verdragen. Hij voelde reeds pijn, als oom hem toe snauwde.

Hij gaf er niet om, dat hij uit dit huis weg moest; hij zou zelfs heel blij geweest zijn, als hij maar naar een school of een kantoor had kunnen gaan. Maar de zee schrikte hem af... Hij wist welk een zwaar leven vader gehad had en dacht dikwijls aan zijn tragischen dood...

Na het eten moest Maarten nog eens met zijn oom mee in den hof.

— Als ge niet zoo lui waart, zoudt ge uit uw eigen dit perk hier gewied hebben, in plaats van rond te zwerven, bromde oom. Alloh, zet u maar neer en help me! Dit onkruid moet nog weg, eer we naar bed gaan...

Zwijgend arbeidden ze. Wat later kreeg Maarten een klap om zijn ooren.

— Ezel, ziet ge dan niet, dat ge een hoop onkruid laat staan, riep Rikus nijdig uit. Ge zijt zeker weer met uw gedachten bij uw boeken. Uw vader liet u veel te lang op school. Ik weet het wel, ge wilt een heer worden. Ik zou me daarvoor nog krommer moeten werken dan ik al ben. En gij dan later een hoed en een col dra-

gen, en met schoon geblonken schoenen over de straat wandelen, sigaren rooken... en mij niet meer kennen! Maar ik ben niet gek... Leeren, dat is goed voor zoontjes van rijke menschen!

Maarten zweeg. Hij moest dien dwazen praat zoo dikwijls hooren. O, liever ware hij in een weeshuis geweest! Hij kende ouderlooze knapen die daar mochten door leeren. Ze werden er niet uitgescholden en geslagen.

Oom had hem en Sophia genomen, omdat hij er voordeel in zag, en niet uit liefde. Dat wist de knaap heel goed. Tante was beter, maar had niets te vertellen. Ze kreeg zelf wel eens een klap, als oom dronken was.

Het was donker, toen Maarten in huis mocht terug keeren. Stil sloop hij naar zijn kamertje onder de pannen. Hij stak er een eindje kaars aan. Op een plank stonden zijn boeken, zijn lievelingen, zijn schat! Hier had hij altijd getrouw zijn schoolwerk gemaakt en zijn lessen geleerd... De tranen sprongen hem nu in de oogen... Van die boeken moest hij afscheid nemen! Op de haringschuit was er geen tijd om te lezen of te studeeren... Het scheen of hij zijn vader nog hoorde zeggen: « Ge moogt voort leeren, als ik den kost kan blijven verdienen ». Maar die goede, beste vader verdronk in een stormnacht op de wilde zee, en nooit was zelfs zijn lijk aangespoeld... Twee van zijn gezellen

had men op het strand bij Den Haan gevonden...

Maarten legde zich te bed. En zacht schreide hij. O, het leven leek hem zoo donker toe! Hij vreesde het onbekende...

II.

Twee dagen later, zou oom Rikus Maarten naar Oostende brengen. Sophia wilde gaarne mee gaan, maar oom vond dat niet noodig.

— Geen complimenten, zei hij. Maarten is een maand of vijf weken weg. 't Is geen reis naar het einde van de wereld!

Broer en zuster namen afscheid achter het schuurtje.

— Houd moed, zei Sophia. En ik zal veel voor u bidden!

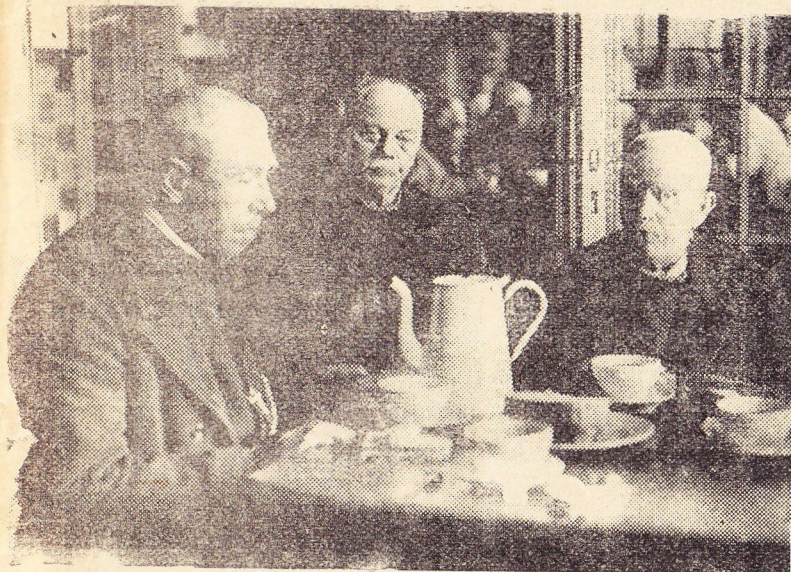
— O, ik zou wel kunnen weg loopen! sprak Maarten bitter.

— Toe, 't zal op het schip beter zijn dan ge denkt! De kapitein is nog een kennis van vader.

— Beter op het schip, dan ik denk! Neen, dat kan niet... Maar ik moet doen, wat oom wil... Hij is de sterkste. O, Sophia, zult ge goed voor mijn boeken zorgen?

— Ja...

— Oom heeft al eens gedreigd ze te verkopen, als oud papier.

Oude zeelieden in het gesticht Godtschalck te Oostende.

— Neen, neen, dat zal hij niet doen...

— Als hij er nog van spreekt, steek ze dan weg!

Lang konden de twee weezen niet meer spreken, want Rikus was ongeduldig. Hij wilde niet veel tijd verletten, en moest rap terug zijn,

beweerde hij, al vreesde zijn vrouw, dat hij vandaag wel in de herbergen van Oostende zou blijven hangen...

Tante veegde een traan weg, toen ze Maarten goeden dag zegde. De knaap droeg een zak op den rug.

Ze gingen te voet. Oom wilde geen geld uitgeven aan de tram. Na een uurtje kwamen ze te Oostende aan. De groote stoomsloep, lag in de haven. De schipper had heel goed Maartens vader gekend. Hij tikte den jongen eens op het hoofd.

— Ventje, doe maar goed uw best, zei hij. Gij, de zoon van een visscher, zult het hier wel rap gewoon zijn.

Oom Rikus gaf Maarten de hand.

— Flink werken en braaf zijn, sprak hij.

Veel woorden verspilde hij dus niet. Maarten was blij bij de bemanning een jongen te ontmoeten, dien hij goed kende uit den tijd, toen hij zelf nog te Oostende woonde. Die kamaraad heette Karel Krienen, en was een paar jaar ouder.

— Zoo veel goesting om te varen? vroeg hij.

— O, neen...

— En waarom doet ge het dan?

— Ik moet van oom Rikus. Ik zou veel liever voort leeren...

— Liever is een schoon woord, maar het hangt meestal hoog in de lucht! Kom, ik zal u

mee nemen naar beneden. Ge slaapt bij mij.

Er werd nog van alles geladen. Visschers kwamen aan boord. Op de kade stonden vrouwen en meisjes.

Eenige uren later vertrok de schuit. Ze voer tusschen de hoofden. Familieleden en kennissen stonden daar te wuiven. Van boord zwaaide men terug. De « Hendrika », zooals de sloep heette, stak in zee. Maarten stond nu op dek. Het was goed weer. De golven schitterden in het felle zonnelicht. 't Leek juist of de stad en de duinen achteruit schoven... Maarten voelde zich zoo eenzaam en verlaten, al waren er veel mannen om hen heen. Het scheen of men hem naar een vreemde streek voerde, vanwaar hij nooit meer zou terug keeren...

Na een tijd, toen de sloep al een heel eind verder in zee was, kwamen er torens over de duinen kijken, als Mariakerke, Middelkerke, Westende.

— En ginder ligt Nieuwpoort, zei Karel Krienen. Daar woont nu mijn braaf moedertje bij mijn zuster, die er met een timmerman getrouwd is. Moeder werd te zwak om zelf haar huishouden te doen... Ze schreide gisteravond, toen ik vertrok.

Maarten dacht aan Sophia. Steeds verder en verder ging hij van haar weg.

Na een tijd zag hij geen land meer. Om hem heen was het al water, en lucht. En in die lucht

kwamen donkere wolken op, die naar elkaar toeschoven en de zon bedekten. De zee kreeg een grauwe kleur en begon meer te deinen, zoodat de « Hendrika » met de golven mee danste.

— 't Was te schoon van morgen... het houdt geen stand, hoorde Maarten een der matrozen tot zijn maat zeggen.

— Het is toch Juni en Zomer!

Maarten kreeg een zonderling gevoel. Hij zat nu op een hoop touwwerk. Hij had nog niets te doen. Niemand gaf hem een bevel. Wat later kwam Karel hem roepen om te eten, maar de knaap had heelemaal geen honger. Hij werd al misselijk als hij aan aardappelen of brood dacht. En zijn hoofd woog zoo zwaar.

De sloep dobberde al lustiger. Ze begon dan te wiegen ook. 't Leek Maarten of hij in een schommel zat, als op de kermis, en te lang en te hoog had gezwierd... Hij moest er uit. Maar hier kon hij niet weg, en dat slingeren bleef toch duren!... Hij kreeg het nog benauwder, liep naar de verschansing. Hij moest overgeven.

— De nieuwe heeft het vast, zei een visscher.

— En hij moet er door! antwoordde een ander. Leergeld betalen aan de zee! Hij zal het wel gewoon worden.

Maarten sukkelde naar het touwwerk terug. Hij gleeed op den grond en bleef liggen. Hij was zeer zeeziek en voelde zich allerellendigst. Het

leek of hij zou sterven. Het kon hem niets scheelen ook... Hij had de kracht niet om aan Sophia te denken. Alles was hem onverschillig. Soms rolde hij heen en weer! Hij hoorde een vreeselijk geraas, maar besepte zelfs niet, dat het de wind was, die gierde. Hij merkte evenmin, dat de kapitein bevelen uitschreeuwde en matrozen langs hem liepen. Ze mochten over hem heen draven, als ze wilden. Niemand bemoeide zich met hem. De nieuwe betaalde leergeld...

Tegen den avond trok Karel Krienen hem recht.

— Laat me gerust! kreunde Maarten.

— 't Wordt nacht... En het water slaat al over dek... Vooruit naar uw kooi! Daar ligt ge toch droog!

Karel moest hem mee sleuren. Ze vielen samen van eenige treden.

— Koppigaard! snauwde Karel toen. Ge moet zoo flauw niet zijn, als ge wilt varen...

— Ik wil niet varen!

— Dat hadt ge te Oostende op de kade moeten zeggen... Nu is het te laat!

Maarten was te ziek om nog te antwoorden. Hij merkte nauwelijks, dat Krienen hem in een soort van bak sleurde. Hier lag hij toch zachter dan op het dek... Maar daar begon weer dat rijzen en dalen en dat wiegen... En er was beneden zulk een benauwende geur!

Twee dagen later was Maarten beter. De korte storm had uitgewoed en weer scheen de zon. De jongen was blij, dat hij terug aan dek kon. Beneden hingen er allerlei reukjes, die hem bezwaarden. Happig ademde hij de versche lucht in.

De sloep voer nu in de buurt van Schotland. In de verte zag Maarten rotsen. Even keek hij er nieuwsgierig naar, maar lang duurde zijn belangstelling niet. Weer kreeg hij dat gevoel van verlatenheid.

Nog een dag en de « Hendrika » bereikte de vischplaats.

— Nu is het uit met rentenieren, waar-
schuwde Karel. Gij zult de reep moeten ophou-
den.

Zijn vriend gaf hem al den noodigen uitleg, doch Maarten dacht aan zijn boeken en aan de school. Wat wilde men hier van hem? Hij moest aan den reep trekken, een kabel, die rond een spil loopt... Trekken, zoo hard hij kon, opdat de spil niet draaien zou zonder te winden...

De netten werden uitgezet. Maarten keek raar op, toen het groote net werd ingehaald. De reepkabel liep over de spil en Maarten trok aan het touw, dat achter hem ingehaald werd door een anderen jongen, die den kabel ordelijk in ronden moest leggen.

Maarten droeg nu laarzen en een oliejas en hij had een zuidwester op, maar hij voelde geen fierheid over die zeemansuniform. Vier matrozen trokken het net aan stuurboord in... Dit net zat vol haringen, en ze zwiepten er uit over het dek. De visschen krulden hun zilverige lichamen in bochten. En dan lagen ze in doods-nood met starende oogen en den bek wijd open te trillen... Soms tuimelde er een langs Maarten heen en de jongen kon er niet naar kijken... Die doodsstrijd folterde zijn gevoelig hart... Hij vergat te trekken, maar kreeg een paar scheld-woorden naar den kop. Hier mocht hij niet dubben of suffen...

Weldra was het dek dicht bedekt en de harin-
gen hoopten zich steeds maar op... Hun schub-
ben kleefden overal aan, ook op Maartens jas,
op zijn wangen, zijn voorhoofd, zijn handen...

Bah, dat was vies!

— Trekken! schreeuwde men weer.

Maarten mocht hier niet vies zijn... Matro-
zen stonden tot over de enkels in de haring. Het
net zwiepte heen en weer en dikwijls werd bij
het losschudden uit de mazen, een haring den
kop afgerukt... Maarten had de oogen wel wil-
len sluiten... Overal stervende haringen, die nog
klapperden met den staart, nog gaapten, zich
nog wrongen. De zilveren kleur werd roze...
Een matroos schepte de haringen bijeen in het

ruim. Anderen goten water over het dek en met bezems en zwabbers begonnen ze nu te schuren. 't Kostte veel last de plakkerige schubben te verwijderen; ook toen de visschers hun jassen reinigden. Vier, vijf uren had Maarten aan den kabel getrokken. Zijn armen deden hem pijn.

Na een korte rustpoos begon het inzouten. Eerst werd de haring geakaat. Met een mesje haalde men een deel der ingewanden uit de visch, die daardoor voor bederf behoed werd. Maarten had gelezen, dat dit haringkaken uitgevonden werd door een Vlaming, Willem Beukelszoon, van Biervliet. Dat was al bijna vier honderd jaar geleden; door dat kaken konden onze voorouders de haring beter bewaren en in allerlei vreemde landen verhandelen. De haringvisscherij werd een welvarend bedrijf. Ja, Maarten wist het, maar hij vond dit kaken afschuwelijk. Toch moest hij het leeren... Hij walgde van de bloedige, slijmerige massa, die uit den buik van elke haring gehaald en in een mandje geworpen werd. De geakaate haring ging dan in het zout, in een ton... Als een matroos een mandje vol ingewanden over boord wierp, schotten zwermen meeuwen er op toe. De blanke vogels bleven de gezellen van de « Hendrika ». Ook zwarte snuiten grabbelden er naar. Het waren potvisschen, die op haring of ingewanden loerden... Na hard werken was de vangst in de va-

ten verpakt. En nu werd er weer schoon schip gemaakt.

Maarten moest putsen water aanbrengen, en als hij niet vlug genoeg werkte, kreeg hij een snak en een snauw. Men pompte stinkend water uit het ruim. Overal hing een benauwde reuk. De bemanning was dat gewoon en lette er niet meer op. Doch Maarten kreeg een misselijk gevoel. Hij had geen lust in het eten. Maar Karel Krienen zei, dat het wel beteren zou. Toen de matrozen wat gingen slapen, moesten Maarten en de andere jongen haring schoon maken voor het avondeten. Maarten kreeg wat later een klap om de ooren van den kok, omdat hij zijn werk zoo slecht had gedaan.

— Ik kan dat ook niet... ik ben geen keukenmeid! riep de knaap nijdig uit.

— Zorg dan, dat ge het morgen wel kunt, bromde de kok terug.

Toen Maarten 's avonds vermoeid in de kooi lag, kon hij niet slapen. Overal voelde hij nog haringschubben, op zijn hemd, in zijn haren, ook in bed. En de vermengde geuren van visch, eten, rook, benauwden hem. Toen hij wat woelde, kreeg hij een stamp van Karel, die naast hem lag en rust begeerde. Maarten durfde zich niet meer te verroeren... Hij dacht aan de school, aan zijn boeken, aan Sophia, aan zijn te vroeg gestorven moeder, aan zijn vader, en zacht

schreide hij in dat donker gat, dat men hier een legerstede noemde.

Eindelijk sluimerde hij toch in; maar midden in den nacht werd hij gewekt. De netten moesten weer uitgezet worden. Men mag op zee niet veel tijd verspelen. Slaperig bleef de jongen nog wat liggen... Hij dommelde weer in en droomde van den meester. Eensklaps kreeg hij een stoot in de ribben.

— Hei, luiaard, naar boven! klonk het, en een matroos trok hem ruw uit de kooi.

Och, al die mannen meenden dat niet zoo kwaad, maar het visschersbedrijf is hard. En dan spreekt en handelt men ook snel en onstuimig. Doch diezelfde kerels wagen dikwijls hun leven, om een ander te redden.

Maarten was nu rap boven... Lantaarns wierpen als een gouden licht over het dek. Drie uur duurde het uitzetten der netten. Het was alles inspannende arbeid. De visschers zijn bewonderenswaardig in hun kracht en uithoudingsvermogen.

Maarten mocht weer naar beneden... Het was er om te stikken, zoo warm en zoo benauwd. Het rook er naar visch en olie, naar vuil goed, naar petroleum. Hij at nu toch mee. De longer dreef er hem toe.

Zoo ging dit leven voort: netten uitzetten, netten inhalen, kaken, zouten... Slapen en eten

tusschen den arbeid door, maar niet geregeld als aan den wal. Een visscher heeft een hard bestaan.

Eens werd het weder opnieuw ruw. De wind gierde en de sloep slingerde. Men haalde 's nachts de netten in. Maarten zat aan den kabel te trekken. Nu en dan kreeg hij een plas water over het lijf. Hij vreesde ziek te worden.

— Man over boord! klonk het plotseling.

De akelige kreet werd herhaald... en visschers klemden zich aan de verschansing vast. Ze zagen in het schijnsel der lantaarns diep beneden hen, hoe hun makker in zijn geel oliegoed, om zijn leven worstelde...

— 't Is Karel Krienen! schreeuwde iemand.

De schipper wierp een lijn uit... En men bemerkte duidelijk hoe Karel ze wilde grijpen... Maar een golf nam den drenkeling op en wierp hem een heel eind verder neer. Kreten van angst klonken. De gele vlek — want de oliejas was als een merkteeken — bleek verdwenen.

Allen tuurden wanhopig naar de stormende zee. Ook Maarten was opgesprongen, maar werd te midden van de haringen op 't dek neergekwakt... Karel Krienen... zijn vriend... zijn slaapmakker...

— O, red hem! schreide hij.

Er viel niet meer te redden.

— 't Is gedaan, zei de schipper.

Karel had bij het inhalen het zware net moeten vasthouden, aan de verschansing; en dit net had hem bij een schok van de sloep meegesleurd en, met het hoofd naar beneden, was de ongelukkige in zee gestort.

— Ja, 't is gedaan, zei de schipper, en hij duidde een ander aan, om de plaats van Karel in te nemen. Het werk moest voort gaan.

Maarten zat aan den reep te weenen. Karel verdronken. En hij herinnerde zich zoo sterk, hoe Karel naar Nieuwpoorts toren gewezen en gezegd had:

— Daar woont nu mijn moederke!... Ze schreide, toen ik gisteravond vertrok.

En nooit zou zijn moeder hem meer zien. Bevend bad Maarten het Onze Vader... O, het was een verschrikkelijke nacht...

Weer kletterden de haringen op het dek... Maarten zag in het licht der lantaarns hun doodsstrijd... Zoo wanhopig ook zou Karel zich in het water geweerd hebben, om het leven te behouden... De zware laarzen hadden hem zeker vlug naar beneden getrokken... Zou hij in zijn laatste oogenblikken aan zijn moeder gedacht hebben?

— Verdronken als vader! snikte Maarten. Ze zullen Karel ook wel nooit meer vinden!

— Trekken! klonk het.

O ja, hij moest zijn werk doen... hij had zelfs den tijd niet om de oogen uit te vegen.

En na het inhalen der netten begon weer dat afkeerwekkende kaken... Ieder keek even naar de plaats, waar Karel Krienen altijd zat... Bij allen neep er iets in het hart.

— We werken eigenlijk op ons graf, sprak een der visschers.

Er werd niet veel gepraat... Allen dachten aan den verdwenen makker...

Eindelijk kon Maarten in zijn kooi kruipen. Hij was moe van ziel en lichaam... Hij voelde zich ellendig... Nu had hij plaats genoeg. Zijn kamaraad sliep in de zee... Maarten huiverde. Hij dacht aan den doodsstrijd der haringen, die zich in bochten kronkelden, met den staart op het dek klapperden, angstig uit wijde oogen staarden. En zoo ook stelde hij zich de worsteling van Karel voor, toen hij met armen en beenen sloeg, om boven te blijven en de lijn te grijpen... En het leek Maarten of Karel hem aankeek... In de andere kooien snorkten de vermoeide visschers. Maarten lag te weenen... O, waarom dwong oom hem op de zee te varen?

— Ik houd het niet uit! snikte hij.

Er stak in hem geen zeeman...

De « Hendrika » werd nu en dan verlegd;

men kon niet altijd op dezelfde plaats blijven visschen...

Eindelijk was het zout verbruikt en zaten de vaten vol haring. Toen kon de sloep naar Oostende terug keeren. Men had een goede vangst en was weigezind.

— Rap lossen, en weer terug in zee, zei de kok tot Maarten. Ge zult wel eens gauw over en weer naar huis mogen... Maar we kunnen aan wal geen tijd verleuteren... Het seizoen duurt te kort.

III.

Sophia Verhal had den ganschen dag hard gewerkt op den akker. Ze mocht nu naar bed. Vermoeid knielde ze in haar kamerke neer. Als elken avond wilde ze voor haar broer bidden. Dat kamertje was beneden aan den achterkant van het huisje. Eensklaps werd er op het venstertje getikt. Sophia schrok...

— Maarten?

Dadelijk begreep ze, dat hij het was. Bevend deed ze het kleine raam open. Het werd in dezen zoelen zomernacht niet geheel donker. En Sophia zag het angstig gezicht van haar broer.

— Maarten, zei ze, eerst verblijd,

— Stil, oom en tante mogen me niet hooren. fluisterde de knaap.

— Waarom niet? vroeg zijn zuster verbaasd.

— Ik ben weggeloopt van de schuit... ik ga niet meer terug... Kom eens buiten!

Sophia verliet stil het huis door de achterdeur. Haar broer stond al een eindje in den hof.

— Maarten, wat doet ge toch raar! sprak Sophia. Is de schuit binnen te Oostende?

— Ja, sedert den noen... Ik mocht even naar Breedene... Om twaalf uur vannacht moet ik terug zijn aan boord; maar ik ga niet... Ik houd het niet uit. Ik word ziek op het schip... En Karel Krienen is al verdronken. Ik heb een ketting op mijn voet gekregen... en ik hink...

— Vraag dan aan oom om op het land te werken...

— Maar hij zou me terug moeten zenden... ik ben deserteur... De politie zal me zoeken... en in het kot steken... Ik ben aan die schuit verbonden voor heel den vangsttijd...

— Wat wilt ge dan doen?

— In de duinen wonen... Ik zal een hol maken... Ge moet me eten brengen. Later zal ik zien, wat ik doe! Nu moet ik me verstoppen...

Sophia voelde innig medelijden met haar broer. Ze merkte, dat hij naar haring rook... Hij zei, dat zijn handen vol kloven en zweren zaten van vischlijm, zeewater en zout.

— Ga nu mee naar de duinen... ik zal u too-

nen, waar ik wil verblijven... Ge kunt me dan elken dag wat eten dragen, zei Maarten.

Te vergeefs trachtte Sophia hem van dat plan af te brengen. En eindelijk stemde ze toe. Maarten nam uit het schuurtje een spade en de twee weezen trokken naar de kust. Maarten hinkte.

Onderwege vertelde hij van zijn leven aan boord en Sophia had dan nog meer deernis met hem. Toen ze hoorde hoe Karel Krienen, dien ze ook gekend had, om het leven was gekomen, vreesde ze, dat hetzelfde met haar broer zou kunnen gebeuren. En nu vond ze het goed, dat hij zich voor een tijd in de duinen zou verstoppen.

Maarten wees een plaatsje aan en met zijn spade maakte hij een soort van hol.

— Moet ge daar nu heele dagen zitten en 's nachts slapen? vroeg Sophia.

— Overdag kan ik dikwijls buiten zijn... Hier komt niemand. En slapen... o, aan boord lag ik ook in een donker kotje en het stinkt er zoo erg, dat ik soms niet ademen kan. Breng morgen eenige boeken... En zeg niets aan oom en tante...

Sophia keerde terug en nam de spade mee... Maarten legde zich in het zand neer. Het was Zomer en koude leed hij niet. Maar zijn linker-voet kwelde hem. Twee dagen te voren, was er een stuk ketting op gevallen... Een paar teenen waren gepletterd. De schipper had er wat zalf

op gestreken. Die marsch naar Breedene deed de wonde geen goed. Om twee uur was Maarten van boord vertrokken. Hij had zich een tijd te Oostende opgehouden en er brood en garnaal gegeten. Hij bezat een deel van zijn loon. Daarmee kon Sophia voor hem voedsel koopen. Maarten was niet recht naar huis getrokken. Hij vertoefde in de duinen en pas 's avonds kwam hij bij ooms huisje aan, om er Sophia te spreken en haar zijn plan mee te deelen.

Liever zou hij hier in het zand sterven, dan nog terug aan boord te gaan. Hij voelde wel angst; hij mocht zijn werk niet in den steek laten. De wet verbood het hem. Hij moest het akkoord houden. Hij was regelmatig aangemonsterd. De politie kon hem aanhouden.

— Als ze me vinden, steken ze me maar in de gevangenis; ik ga niet terug naar die schuit! kreunde hij in zijn wanhoop.

Eindelijk sliep hij in.

Den volgenden morgen keek Maarten versuft op, toen Sophia hem wekte. Zijn zuster werkte op een andere hoeve dan oom Rikus en tante Florence. Ze moest alzoo alleen vertrekken en ze had de gelegenheid om snel naar het duin te loopen... Na eenig zoeken vond ze het hol van haar broer.

— Waar ben ik? vroeg Maarten versuft. O ja... 't is waar... ik verstop me.

— Ge hebt toch goed geslapen...
— Ja...
— Hier zijn een paar boterhammen, en een fleschje koffie...

— Oom en tante weten toch niets?
— Neen, maar het zal moeilijk zijn, om altijd eten weg te nemen, zonder dat tante het merkt.

— Dat is niet noodig... Ik heb immers geld. Koop alles voor me...

Nu kon Sophia haar broeder duidelijker zien dan den vorigen avond. En zij schrok, omdat hij zoo mager was geworden. Meewarig keek ze naar de kloven en zweren op zijn handen. Ze beloofde, dat ze zelf zou koopen.

Ze kon nu niet lang blijven.

Het was nog heel vroeg. Maarten snakte naar een bad. Hij wilde zich eens goed verfrisschen. In zijn zak was nog ondergoed; dat zou hij tevens wasschen. Overal kleefden er haringschubben. Hij begaf zich naar het eenzame strand. Er waren nu wel meer badgasten te Breedene, doch die sliepen nog.

Maarten zag aan den einder een sloep. Zou dat de « Hendrika » zijn?

— Maar mij krijgen ze nooit meer mee! verzekerde hij nogmaals.

Al huiverde hij even in de kilte van den ochtend, toch plaste Maarten welbehaaglijk in het

water. Daarna wiesch hij zijn kleeven, zoo goed als hij het kon. Vervolgens keerde hij in het duin terug. Zijn voet deed hem weer pijn. De boterhammen smaakten echter heerlijk en ook de koffie verkwikte hem. Dien dag sliep Maarten nog veel. Hij was oververmoeid door het drukke leven aan boord.

's Avonds kwam Sophia weer. Ze had brood, boter, kaas en een paar flesschen bier mee.

— Morgenochtend breng ik u een deken, zei ze. Tante zal er niets van merken.

Sophia ging naar huis. Oom Rikus stond met een boos gezicht aan de deur.

— Hebt ge 't al gehoord van uw schoonen broer? vroeg hij.

— Wat? vroeg Sophia, en ze schrok.

— De nietwaard is gisteren te Oostende aangekomen. Hij mocht voor een paar uur naar huis. Maar wij hebben hem niet gezien en hij is niet naar de schuit teruggekeerd. De schavuit is zeker weggelopen. Ha, hij wil een vagebond worden! De politie zoekt hem op, en zal hem natuurlijk wel vinden. Dan krijgt hij zijn verdiende loon. Ons zulk een schande aan doen!

Sophia begon te weenen. Ze was angstig. De politie zocht naar Maarten... Een oogenblik voelde ze lust alles te vertellen. Ze zweeg echter. Ze had zulk een medelijden met haar broer.

— Moet ge nu blaten om dien sloeber! schoot

oom grof en driftig uit. Hij had op de schuit zeker voor grooten mijnheer willen spelen! Ze moesten hem van de zweep gegeven hebben.

Ook tante was ontevreden, en ze zei, dat Maarten zich slecht gedroeg.

Het was een triestige avond. Sophia ging vroeg naar haar kamer. Het geheim drukte haar. Ze had ook het gevoel, dat ze oom en tante bedroog. Maar als ze zei, waar Maarten was, zou oom hem geweldig mishandelen en naar Oosten-de sleuren.

Sophia bleef voor het venstertje zitten. O, hoe moest dit alles eindigen? Maarten kon toch geen maanden in de duinen blijven... Het meisje bad om uitkomst.

Toen oom en tante sliepen, nam Sophia een deken uit haar kas. Stil haalde ze boven boeken. En ze bracht nu nog een bezoek aan Maarten. Deze lag wakker in zijn hol. Hij kloeg over pijn aan den voet. Sophia beloofde den volgenden dag zelf mee te brengen. Ze vertelde, wat oom gezegd had van de politie.

— O, hier vinden ze me toch niet, beweerde Maarten.

Droevig keerde Sophia terug.

Den volgenden dag regende het; er wandelde niemand in de duinen. Maarten zat treurig in zijn hol. Het was er te donker om te lezen. So-

phia moest kaarsen koopen, bedacht hij. Zijn voet kwelde hem en was zeer gezwollen.

's Avonds bracht zijn zuster zelf en een windel. Ze verzorgde de wonde. Morgen zou ze kaarsen koopen. Lang mocht ze niet toeven.

— Zoudt ge toch maar niet liever mee gaan naar huis? vroeg ze.

— Neen! Ik blijf hier! En verraad me niet! zei Maarten wat driftig.

't Werd een droevige nacht. De voet deed meer en meer pijn. Maarten kreeg er koorts van. En als een kleine vagebond lag hij rillend in zijn deken op het zand.

IV.

Twee tolbeambten staken de duinen over, om naar het strand te gaan, waar ze de wacht moesten houden.

— Wat hoor ik nu toch? zei er een.

Beiden bleven staan en luisterden.

— 't Is of er iemand schreit, hernam de douanier. Zou er een ongeluk gebeurd zijn? Het is dichtbij...

Ze gingen op het geluid af en kwamen aan het hol van Maarten Verhal.

— Er zit iemand in een put of achter een struik, meende een der tolbeambten.

De andere flitste zijn lantaarn aan.

— Daar is een holl! riep hij uit, en hij lichtte bij.

Zoo vonden ze Maarten, die in koorts en pijn kermde en het soms luid uit schreeuwde.

— Ventje, wat doet gij hier? vroeg een der mannen.

— Niet aan boord... o, ik zie Karel Krienen, hij ligt in het water! kreunde Maarten. Red hem toch!

— Dat is zeker een kleine landlooper, sprak een der beambten. Zijn voet is omwonden... en de jongen ziet zoo rood... Voel eens, hoe zijn hoofd gloeit. Hij is ziek...

— We zullen hem naar het Godtschalckgesticht dragen...

— Ja, dat ware het beste...

— Hij heeft hier een zeemanszak liggen.

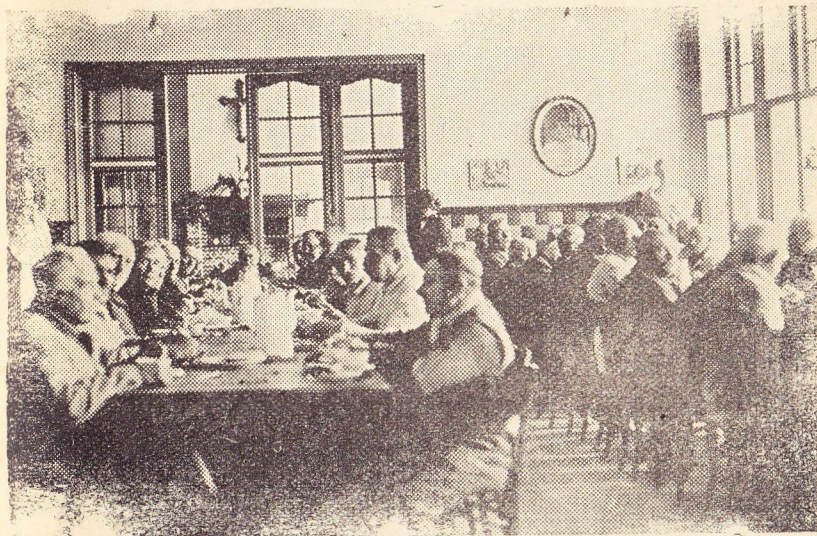
— Een zeemanszak! O, nu begin ik het te begrijpen... Er is een jongen van een Oostendische sloep gedeserteerd...

— Maarten Verhal... Ik ken hem niet...

— Ik ook niet. Maar het moet deze sukkelaar zijn...

De tolbeambten namen Maarten op. De knaap was te ziek om goed te beseffen, wat er met hem gebeurde. Nu en dan moesten de mannen hun last even neer leggen. Het was voor hen een zware tocht. Eindelijk kwamen ze aan een groot gebouw, dat een eindje van Oostende

staat, een rusthuis voor oude zeelieden, gesticht met het geld van den edelmoedigen zeeofficier Godtschalck.

In het rustoord van zeelieden, gesticht Godtschalck.

En hier werd Maarten Verhal op een bed gelegd; een verpleegster, die in het gesticht woont, onderzocht den voet en verzorgde de wonde. Ook gaf ze den krankten jongen een kalmeerend poeder. Maarten werd nu rustiger. Hij sliep in. Hij lag hier beter dan in zijn holl.

Den volgenden morgen schrok Sophia, toen

ze haar broer niet in het duin vond. Ze wist niet, wat ze denken moest.

Eindelijk veronderstelde ze, dat Maarten uit angst voor de politie verder gevlucht was.

In sombere stemming ging ze naar haar werk. Toen ze 's avonds thuis kwam, vroeg oom Rikus haar:

— Wist gij, dat Maarten in de duinen verdoken zat?

— Ja, antwoordde het meisje diep ontsteld.

— En ge verzwengt dat voor ons!

De ruwe man gaf Sophia een klap om de ooren.

— O, waarom hebt ge ons niets gezegd? kloeg tante.

Schreiend vertelde Sophia, dat ze zweeg uit medelijden met haar broer. Ze hoorde nu, wat er gebeurd was. Oom Rikus had zich in den voormiddag naar het gesticht Godtschalck moeten begeven. Daar lag Maarten. Douaniers hadden hem in de duinen gevonden, en de jongen was ziek. Een ambtenaar uit de stad was er ook.

— En die mijnheer meende, dat ik den deug niet verstoppt had, bromde Rikus. Ik zou nog een slechten naam krijgen!

— Is Maarten erg ziek? vroeg Sophia.

— Hij gebaart zich zoo... Nu ja, hij heeft een gezwollen voet...

Maar oom Rikus wilde niets meer vertellen.

— Gij hebt gezwezen en ik kan nu ook zwijgen! bromde hij.

Het was voor Sophia een treurige nacht. Ze sliep bijna niet en dacht gedurig aan haar broer. Was hij erg ziek? En wat zou men met hem doen?

Den volgenden morgen moest het meisje naar den akker. Maar om een uur of negen hield ze het niet meer uit. Ze wilde naar Maarten. Gejaagd kwam ze aan het gesticht. Oude zeelieden zaten in den hof. De bestuurster hoorde wie Sophia was en bracht haar in een kamertje. En hier lag de knaap. Hij was weer goed bij kennis en had geen pijn meer. De weezen kusten elkaar.

— O, zou ik nu terug naar de sloep moeten? vroeg Maarten angstig.

Sophia kon op die vraag geen antwoord geven. Ze zei, dat de schuit toch zeker ver in zee was.

— Maar ze komt terug voor een derde reis, beweerde Maarten.

't Liep voor den knaap beter af, dan hij had kunnen hopen. De oude lieden in het rusthuis hadden allen hun leven op de groote wateren doorgebracht. Ze konden niet begrijpen, dat een flinke jongen zoo bang was van het visschersbedrijf. Hoe gaarne keken ze nog uit het paviljoen, achter het gebouw, op een hoog duin, naar de sloepen! En dan ging hun hart open...

Maar niet ieder is voor de zee geschikt. In Maarten Verhal stak geen zeeman. Dat begrepen de heeren, die zich nu met Maartens geval moesten bemoeien. Ze spraken met Rikus. En de schoolmeester kreeg toen waarlijk zijn zin! Maarten mocht naar de normaalschool. Oom stemde toe. 't Is waar, dat een vereeniging van oud-weezen de kosten, die er toch altijd zijn, betalen zou.

Maarten Verhal werd een flinke onderwijzer. Hij begreep beter dan vele anderen, hoe men bewondering moet hebben voor den stoeren vischer! Hij had iets van hun leven leeren kennen.

Sophia trouwde, toen ze een en twintig werd, met een metselaar.

De weezen waren gelukkig. Nu en dan bezochten ze oom Rikus en tante Florence, want ze hielden van vrede.

Maarten ging van tijd tot tijd eens naar het rustoord, waar de oude visschers zoo liefderijk verpleegd worden. Neen, van varen hield hij niet, maar voor visschers had hij toch groote genegenheid.

E I N D E

Lees ook Nr. 479:

EEN VLUCHT IN RUSLAND

door A. Hans.